

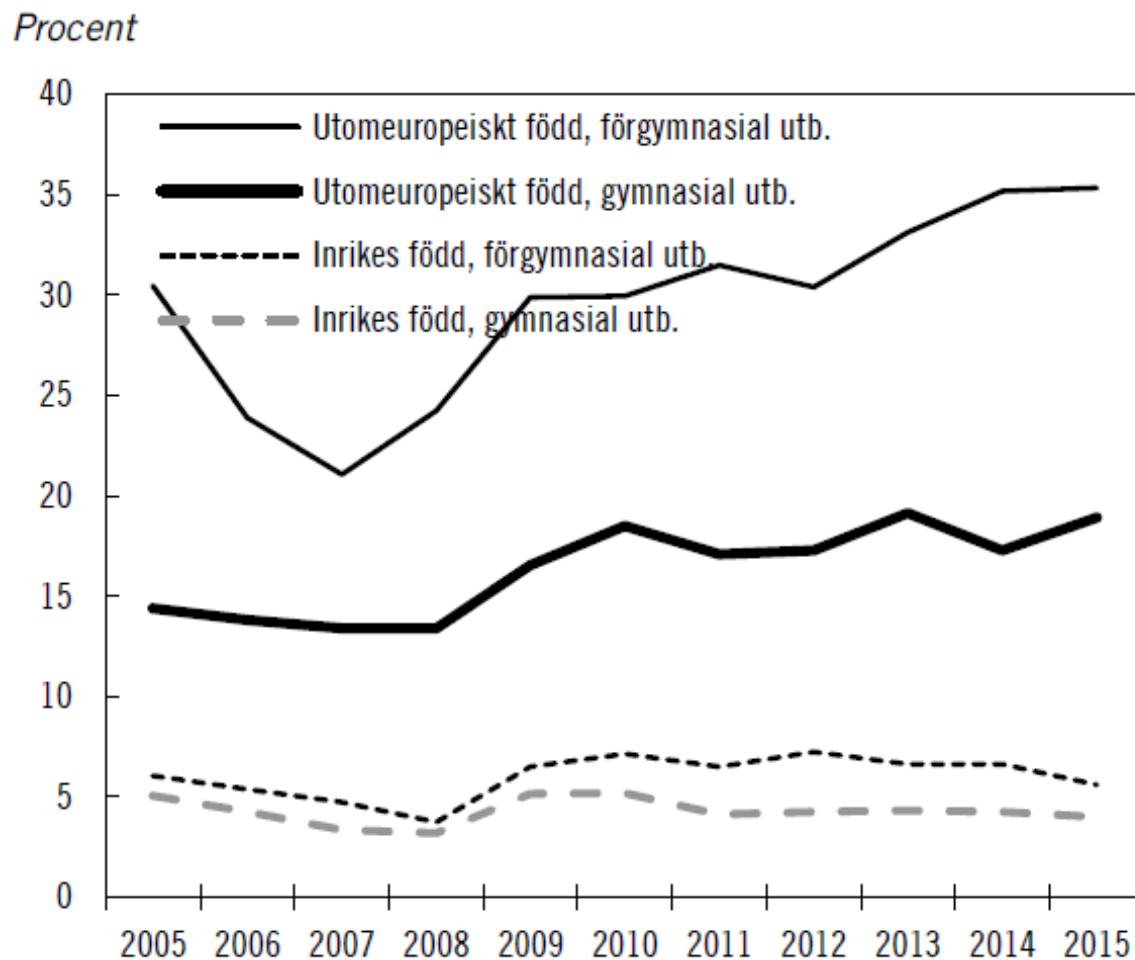
Migration och ekonomisk tillväxt

Lars Calmfors

SVD Näringsliv Financial Forum

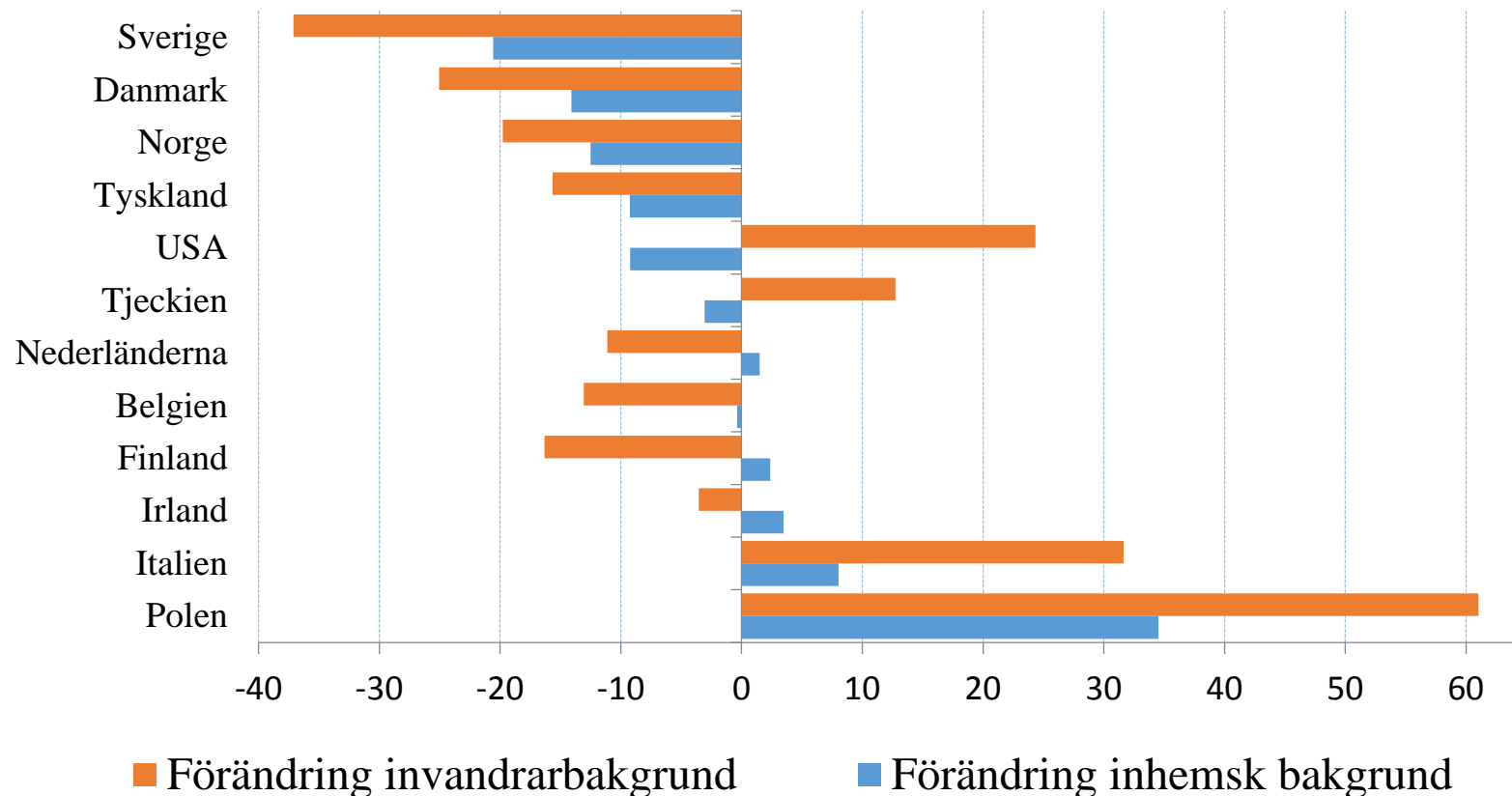
30/11-2016

Arbetslöshet (25-74 år) fördelad på utbildningsnivå för inrikes och utomeuropeiskt födda

Källa: Ekonomiska vårpropositionen 2016.

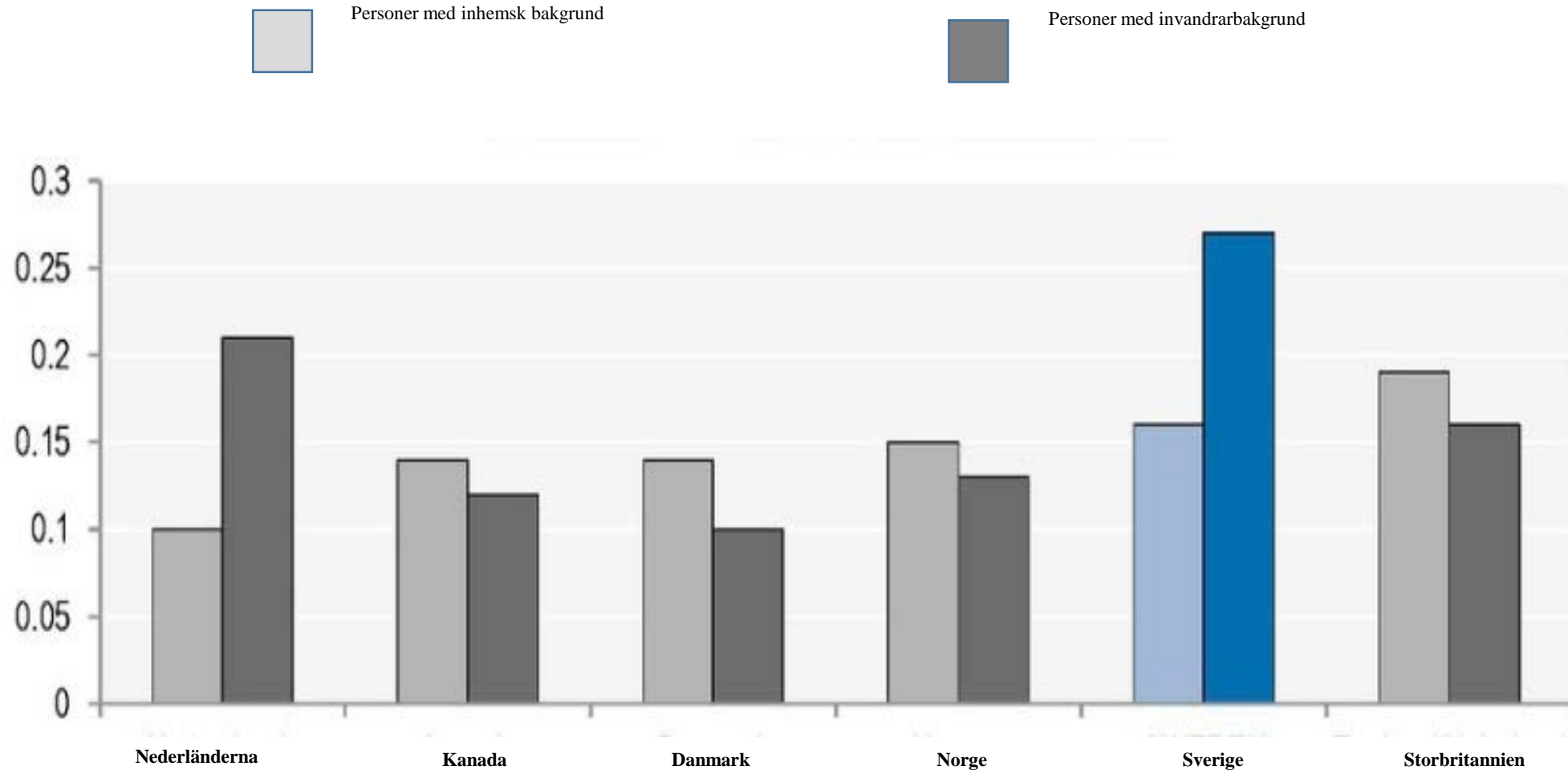
Förändringar i den genomsnittliga läsförståelsepoängen mellan IALS 1994-98 och PIAAC 2012 för personer med inhemsk respektive invandrarbakgrund

Olika metoder

- Utbildning
- Subventionerade anställningar
- Lägre minimilöner och större lönespridning

Avkastning av mer läskunnighet i form av högre sannolikhet för sysselsättning, 2012

Förbättringspotential - utbildning

- SFI redan under asyltiden
- Bonus för uppnådda studieresultat i SFI
- Längre grundläggande utbildning för dem som saknar det.
- Blanda inte nyanlända ungdomar i gymnasieförberedande introduktionsprogram med icke studiemotiverade svenska ungdomar

Problem - utbildning

- Negativ PISA-trend
- Stor och växande lärarbrist
- Avtagande marginalavkastning
 - jfr arbetsmarknadsutbildningens expansion under 1990-talet
- Helt orealistiskt att utbildning ensam kan lösa problemen

Subventionerade anställningar

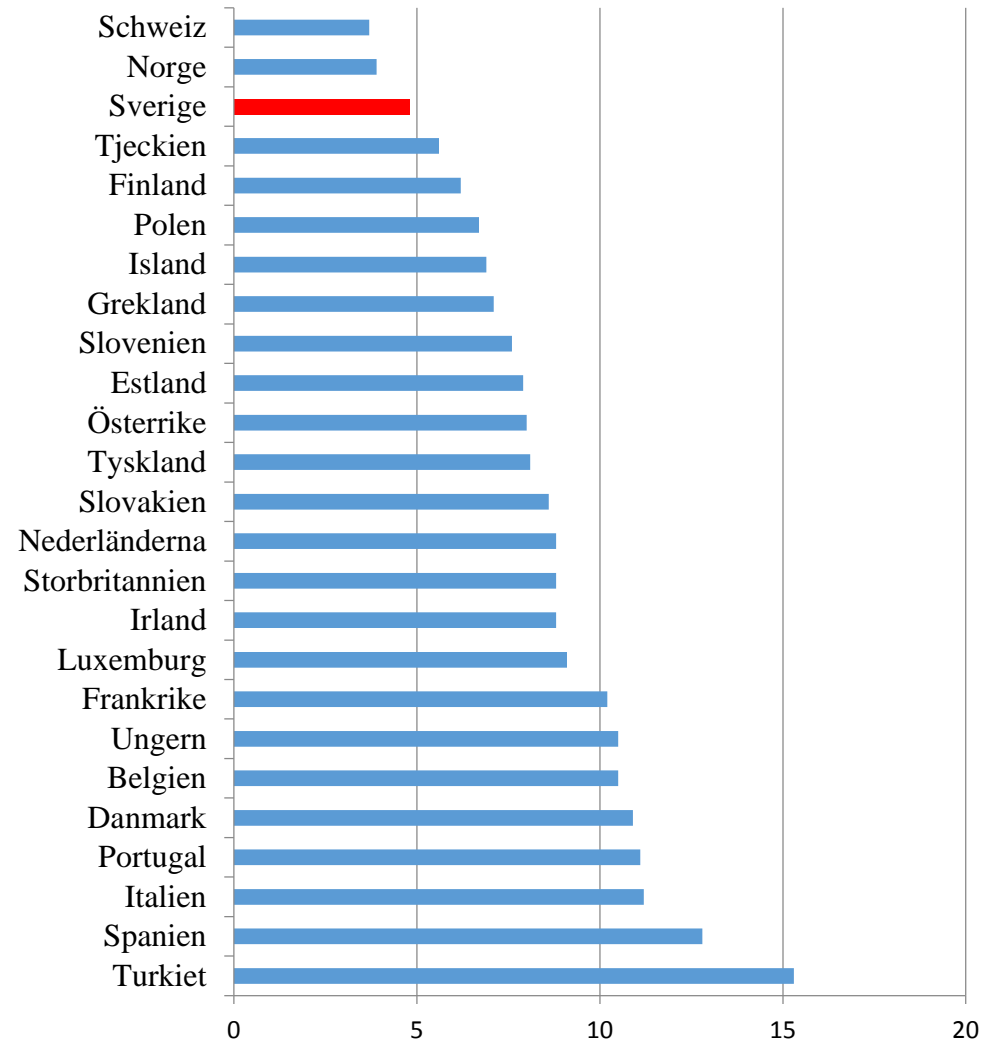
Permanenta branschstöd

- Utvidgade RUT-avdrag
- Snedvridnings- och undanträngningseffekter
- Begränsad potential

Tillfälliga anställningsstöd

- Stigmatiserande?
- Byråkrati
- För många stödformer
- Undanträngning
- Budgetkostnader
- Kompenserar inte för permanent låg produktivitet

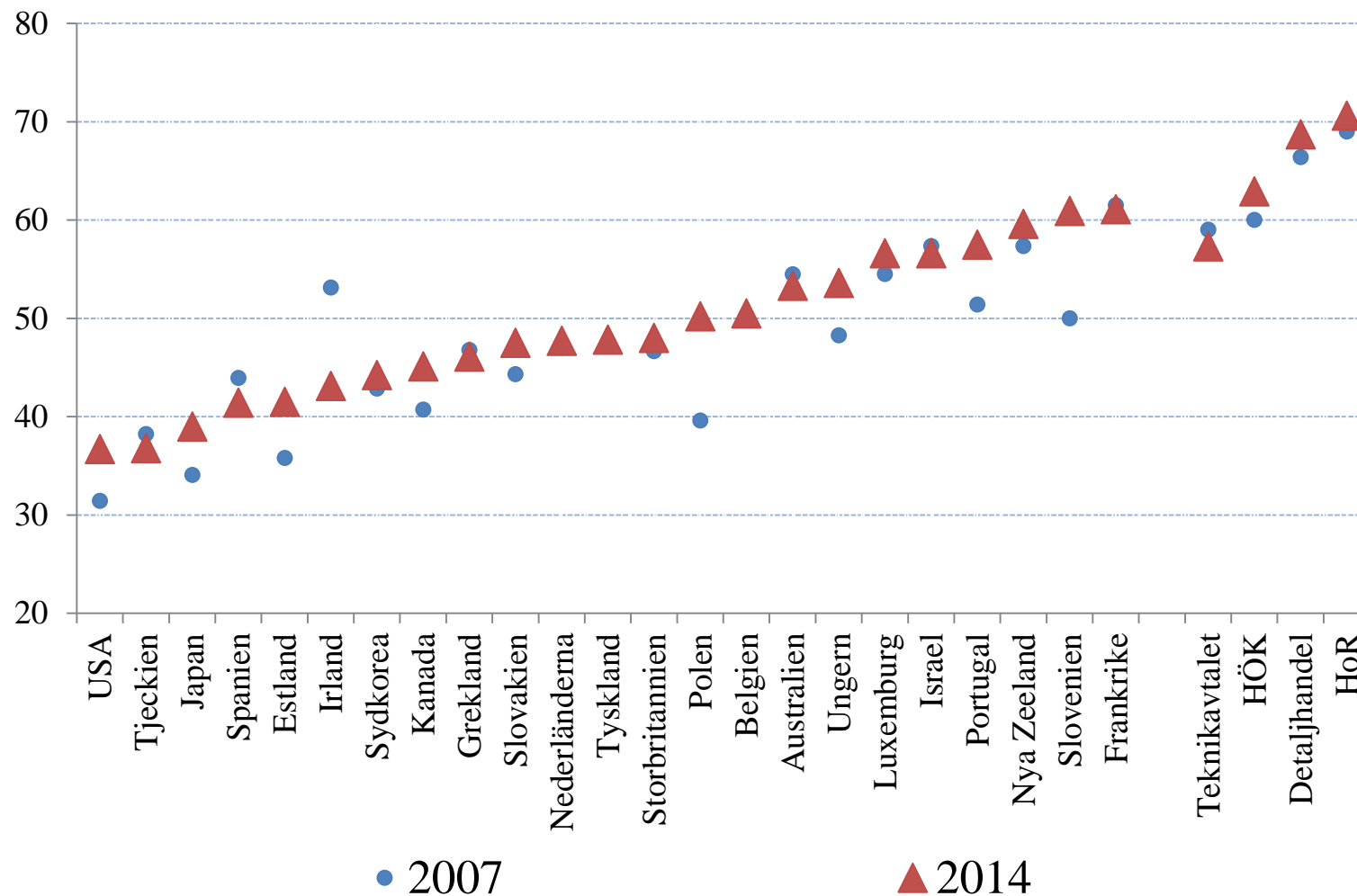
Andel anställda i yrken med inga eller låga utbildningskrav, 2015

Lönespridningen i olika OECD-länder, 2014

	Decil 5/Decil 1	Decil 9/Decil 1
Sverige	1,36	2,28
Belgien	1,39	2,46
Danmark	1,45	2,56
Finland	1,46	2,57
Frankrike	1,49	2,98
Italien	1,50	2,17
Norge	1,62	2,42
Nederländerna	1,66	2,94
OECD	1,70	3,46
Österrike	1,72	3,33
Storbritannien	1,80	3,56
Tyskland	1,87	3,41
Polen	1,92	4,03
Estland	2,08	4,40
USA	2,09	5,01

Minimilönebrett i olika länder, procent

Forskningen om minimilöner och sysselsättning

- Varierande resultat internationellt men en majoritet av studierna finner att höjda minimilöner minskar sysselsättningen
- Det gäller oftare när minimilönerna höjs från en hög nivå än från en låg
- Mer negativa sysselsättningseffekter i svenska än andra studier.
- Negativa sysselsättningseffekter för de allra svagaste grupperna.
- Sannolikt underskattas effekterna
 - kort tidshorisont

Olika metoder att sänka minimilönerna

- Avtala om allmän sänkning av gällande minimilöner
- Avtala om nya lågkvalificerade ("enkla") jobb med rejält lägre minimilöner
- Avtala om rejält sänkta ingångslöner för tidsbegränsade ingångsjobb
 - eventuellt i kombination med jobbskatteavdrag/sänkta socialavgifter

Lägre minimilöner för nya "enkla" jobb

- Hög träffsäkerhet
- Enligt enkäter krävs stora lönesänkningar för att göra marginella grupper anställningsbara
- Arbetsmarknadsekonomiska rådets enkät: 1/3 av svarande företag skulle anställa på nya enkla jobb till löner på 14-15 000 kronor
 - olika avlastningsfunktioner
- Vad händer med lönerna för redan anställda?
 - inte säkert att de nya jobben är *substitut* – kan vara *komplement*
 - enligt en del forskning sjunker lönerna på jobb som lågutbildade immigranter tar
 - men lönerna för lågutbildade inrikes födda stiger när de flyttar över till mer kvalificerade jobb

Vad kommer att hända?

- Lagstiftning fungerar inte
- Arbetsmarknadens parter måste sluta avtal
 - svårt hantera i vanlig avtalsrörelse
- Alternativet är fler företag utan kollektivavtal och mer svarta löner
- Den traditionella svenska modellen kan inte hantera problemet
 - lönesammanpressning, utslagning och uppgradering av kompetensen
 - förutsättningen var en relativt homogen arbetsmarknad med begränsade skillnader i färdigheter
 - idag har vi en heterogen arbetsmarknad med stora skillnader i färdigheter
 - utbildnings- och arbetsmarknadspolitik överbelastas
 - lönebildningen måste ta större ansvar om vi vill ha hög och jämnt fördelad sysselsättning